

POLSKI ZWIĄZEK JEŹDZIECKI

SYSTEM ODZNAK JEŹDZIECKICH

Wydanie piąte 2010
Poprawki zatwierdzone 25.03.2010

Odznaki jeździeckie

Polski Związek Jeździecki wprowadził w życie z dniem 01.01.2004 system trzystopniowej odznaki jeździeckiej – brązowej, srebrnej i złotej. Jego celem jest podniesienie jakości szkolenia podstawowego w klubach i sekcjach jeździeckich, poprawa bezpieczeństwa osób uczących się jeździć konno jak i już potrafiących siedzieć w siodle, a także zwrócenie uwagi całego środowiska „koniarzy” na prawidłowe, zgodne z zasadami wiedzy użytkowanie koni.

W czasie egzaminu egzaminator porównuje umiejętności jazdy konnej z wymaganiami klasycznej sztuki jeździeckiej, opisanymi w podręcznikach zaakceptowanych przez Polski Związek Jeździecki - **Zasady jazdy konnej** – cz. 1, 2 i 3.

Podręcznikami zalecanymi do przygotowania kandydatów do zdawania egzaminów na odznaki, opartymi na „Zasadach jazdy konnej”, są:

1. Poradnik młodego jeźdźcy – Isabelle von Neumann-Cosel, wyd. Galaktyka
2. Akademia jeździecka - Waław Pruchniewicz, wyd. Akademia Jeździecka

Przepisy

o Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej oraz zasady organizacji egzaminów na odznaki jeździeckie

I. Przepisy ogólne o Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej

1. Egzaminatorzy muszą legitymować się przynajmniej uprawnieniami instruktora szkolenia podstawowego PZJ (od dnia 01.01.2011 minimum uprawnieniami instruktora sportu), posiadać aktualną licencję szkoleniową oraz uprawnieniami sędziego minimum III klasy, a także cieszyć się dużym autorytetem w środowisku. Osoby te muszą znajdować się w wykazie szkoleniowców PZJ.
2. Kandydaci na egzaminatorów, zaproponowani przez zarząd właściwego WZJ lub Zarząd PZJ, muszą przejść szkolenie prowadzone przez Centralną Komisję Egzaminacyjną dotyczące merytorycznej i formalnej strony przeprowadzania egzaminów na odznaki jeździeckie.
3. Przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej ma prawo proponować nowych członków komisji, zgłaszając ich kandydatury do zatwierdzenia przez zarząd Wojewódzkiego Związku Jeździeckiego. Po przeszkoleniu kandydatów są oni powoływani do składu WKE przez Centralną Komisję Egzaminacyjną.
4. Egzaminatorzy z danego Wojewódzkiego Związku Jeździeckiego tworzą Wojewódzką Komisję Egzaminacyjną.
5. Pracami Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej kieruje przewodniczący mianowany i zatwierdzony przez przewodniczącego Centralnej Komisji Egzaminacyjnej PZJ po uzgodnieniu z zarządem właściwego WZJ.
6. Wszyscy członkowie Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej otrzymają wraz z powołaniem imienne identyfikatory.
7. Za prawidłową pracę i dokumentację Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej odpowiada jej przewodniczący.
8. Wojewódzka Komisja Egzaminacyjna ściśle współpracuje z Zarządem właściwego WZJ, ale merytorycznie jest podporządkowana wyłącznie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej PZJ.

9. Skład komisji odbierającej egzamin na terenie województwa każdorazowo ustala i zatwierdza przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej informując o tym Przewodniczącą Centralnej Komisji Egzaminacyjnej PZJ.
10. Dopuszcza się możliwość uczestnictwa w Komisji Egzaminacyjnej odbierającej egzamin na terenie województwa, uprawnionych przedstawicieli z innych województw, a także zdobywanie odznak przez kandydatów z innych województw.

II. Zasady organizacji egzaminów na odznaki jeździeckie

1. Przygotowanie do egzaminów może być prowadzone we wszystkich klubach i sekcjach jeździeckich, natomiast egzaminy na odznaki jeździeckie mogą się odbywać wyłącznie w ośrodkach posiadających Certyfikat PZJ.
2. Organizator egzaminu zgłasza do PZJ chęć organizacji egzaminu na Odznakę Jeździecką podając we wniosku termin i miejsce egzaminu, zaakceptowane przez właściwy WZJ (powinny być ustalone z odpowiednim wyprzedzeniem) – zaleca się publikowanie terminów egzaminów na odznaki jeździeckie w kalendarzach zawodów WZJ.
3. PZJ przesyła organizatorowi egzaminu indywidualne protokoły egzaminacyjne. Protokoły wydawane są osobno dla każdego kandydata (oryginał i kopia).
4. Podczas egzaminu Przewodniczący komisji może sprawdzić dane osobowe kandydata na podstawie dokumentu z fotografią.
5. Podczas egzaminu Przewodniczący komisji wypełnia indywidualne protokoły egzaminacyjne, wpisując zaliczenia kolejnych jego części:
  - ujeżdżeniowej;
  - skokowej – kandydat może przystąpić do niej pod warunkiem zaliczenia części ujeżdżeniowej;
  - teoretyczno-praktycznej.
6. Jedna komisja może przeegzaminować w ciągu jednego dnia maksymalnie 25 osób.
7. W trakcie egzaminu praktycznego Przewodniczący komisji wpisuje do arkusza oceny jeźdźca wszystkie uwagi i oceny dotyczące jego przejazdu. Arkusz ten otrzymuje zainteresowany po zakończeniu egzaminu.
8. Oryginał protokołu egzaminacyjnego podpisany przez członków Komisji Egzaminacyjnej przekazany zostaje organizatorowi.
9. Kopię protokołu egzaminacyjnego wraz z arkuszem oceny otrzymuje egzaminowany. W przypadku niezaliczenia całego egzaminu lub którejś jego części, egzaminowany zgłasza się z kopią protokołu na egzamin poprawkowy – przy zachowaniu okresu karencji - organizowany w najbliższym następnym terminie.

W przypadku zgłoszenia się na egzamin poprawkowy **bez kopii protokołu** od zdającego pobierana jest opłata w wysokości 25 PLN.
Egzamin poprawkowy należy zdać nie później niż w ciągu 12 miesięcy. Po egzaminie poprawkowym kopia protokołu egzaminacyjnego pozostaje u organizatora tegoż egzaminu. Nie zdanie egzaminu poprawkowego powoduje konieczność rozpoczęcia całej procedury od nowa – zgłoszenie na listę egzaminacyjną, konieczność ponownego wniesienia opłaty 25 PLN, obowiązek zdania **całego** egzaminu, itd.
10. Po zakończeniu egzaminu organizator przesyła niezwłocznie do PZJ:
  - zbiorczy protokół egzaminacyjny z adnotacją przy każdym nazwisku o zaliczeniu lub nie zaliczeniu egzaminu podpisany przez członków Komisji

- oryginały indywidualnych protokołów egzaminacyjnych wszystkich zdających osób
  - kopie indywidualnych protokołów egzaminacyjnych tych osób, które zdały egzamin poprawkowy;
  - dowód wpłaty na rzecz PZJ opłaty egzaminacyjnej w wysokości 25 PLN od każdego z kandydatów zdających egzamin (nie są liczone osoby, które zdały egzamin poprawkowy).
  - nie wykorzystane indywidualne protokoły egzaminacyjne.
11. Po otrzymaniu dokumentów PZJ wystawia legitymacje i wraz z Odznakami przesyła je do organizatora egzaminu.
  12. Przebieg egzaminu może być kontrolowany przez przedstawiciela Centralnej Komisji Egzaminacyjnej lub upoważnionego członka Zarządu PZJ
  13. Organizator egzaminu powinien zadbać o uroczyste wręczenie legitymacji i odznak.
  14. Koszty związane z przeprowadzeniem egzaminu – przejazdy, wyżywienie, noclegi i wynagrodzenie egzaminatorów (wg zasad ryczałtów sędziowskich) oraz inne opłaty organizacyjne mogą być pokryte ze środków własnych organizatora lub z opłat pobranych od uczestników egzaminu. Dodatkowa opłata pobierana od zdających na pokrycie kosztów egzaminu nie powinna przekraczać wysokości kwoty wnoszonej przez nich na rzecz PZJ.
  15. Wyniki egzaminów organizowanych z naruszeniem powyższych zasad nie będą uznawane.

III. Wytyczne do przeprowadzania egzaminów na odznaki jeździeckie

W czasie egzaminu egzaminatorzy porównują umiejętności jazdy konnej z wymaganiami klasycznej sztuki jeździeckiej, opisanymi w podręcznikach zaakceptowanych przez Polski Związek Jeździecki. Oceny egzaminatorów są ostateczne.

- **ocena umiejętności ujeżdżeniowych** - ocenia się, czy poprzez prawidłowy dosiad jeźdźca i poprawne użycie pomocy, praca z koniem jest prowadzona zgodnie ze skalą szkoleniową.
- **ocena umiejętności w skokach** - oceniany będzie prawidłowy dosiad skokowy, pokonywanie cavaletti i skoki przez kolejne przeszkody. Ocenie podlega również zachowanie jeźdźcy pomiędzy przeszkodami, a także styl skoku.
Wzorowy dosiad skokowy i oddziaływanie jeźdźcy są najważniejszymi kryteriami oceny.
- **ocena wiadomości teoretycznych** – Pytania na egzaminie teoretycznym – po jednym z każdego rozdziału - mogą być zadawane tylko z opublikowanego na stronie internetowej PZJ zestawu pytań i odpowiedzi, dostosowanego do poziomu danej odznaki.
- Szczegółowe kryteria oceny oparte są o „Wytyczne do przeprowadzania egzaminów na szkoleniach jeździeckich”.

Podczas zdawania egzaminu praktycznego jeźdźcy mogą występować w dowolnym, schludnym, treningowym stroju jeździeckim. Jazda w przepisowym nakryciu głowy (kasku) jest obowiązkowa.

Koń może brać udział w egzaminie maksymalnie 4 razy dziennie (udział w egzaminie na odznakę srebrną lub złotą liczy się jako dwa starty), pod różnymi jeźdźcami w każdej jego części.

Kandydaci w wieku powyżej 45 lat mogą być zwolnieni ze zdawania części skokowej egzaminu na Brązową Odznakę. Informacja o takim zwolnieniu musi znaleźć się na zbiorczym i indywidualnym protokole egzaminacyjnym. Odznaka zdobyta tym trybem może być podstawą do wydania uprawnień sportowych jedynie w dyscyplinie ujeżdżenia.

Załącznik 1

Zgłoszenie egzaminu na Odznaki Jeździeckie

Organizator .....

(nazwa, adres, telefon kontaktowy)

Miejsce Egzaminu .....

(nazwa, adres, telefon kontaktowy)

data egzaminu .....

Rodzaj odznaki .....

Dyscyplina .....

Skład Komisji .....

.....

.....

.....

Oświadczam, że termin egzaminu, miejsce egzaminu i skład komisji został zatwierdzony przez Przewodniczącego WKE / CKE*

* dot. złotej odznaki

.....
pieczętka , podpis

Wymagania egzaminacyjne

I. Odznaki jeździeckie

1. Odznaka Brązowa

Przygotowanie do egzaminu może być prowadzone we wszystkich klubach i sekcjach jeździeckich, natomiast egzamin na Odznakę Brązową może być prowadzony tylko w certyfikowanym ośrodku jeździeckim.

Minimalny wiek egzaminowanego – 8 lat.

Egzamin jest przeprowadzany przez 2 członków Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej.

Egzamin składa się z dwóch części:

a. część praktyczna:

- prawidłowe podejście do konia;
- prawidłowe odczytanie i interpretacja reakcji konia;
- prowadzenie w rękę i wiązanie;
- siodłanie i kielznanie, podstawowe dopasowanie rzędu;
- pokazanie na czworoboku (wg załączonego programu) podstawowych trzech chodów konia w prawidłowym dosiadzie ujeżdżeniowym i z prawidłowym użyciem pomocy. Obowiązują ogólne zasady z przepisów dyscypliny ujeżdżenia.
- pozytywne zaliczenie części ujeżdżeniowej jest warunkiem koniecznym do przystąpienia do części skokowej, podczas której należy pokonać 4 pojedyncze przeszkody o wysokości 70 cm, w tym jedna przeszkoda to cavaletti ułożone z trzech drągów z kopertą pokonywana z kłusa (wysokość przeszkód dla kuców – zależna od kategorii kuca, maksymalnie 60 cm);
Drugie nieposłuszeństwo konia, upadek jeźdźca lub konia - eliminują z egzaminu.
- pokazanie galopu w półsiadzie na odcinku jednego okrążenia placu lub ujeżdżalni zakończonego zatrzymaniem (przez kłus) przed określoną linią. Przekroczenie linii powoduje automatycznie eliminację.

Podczas egzaminu wymagana jest jazda na zwykłym kielźnie wędzidłowym pojedynczo- lub podwójnie łamanym, dopuszczalne jest użycie wodzy pomocniczych: gogue, wytoka lub wypinaczy (gogue i wypinaczy tylko w części ujeżdżeniowej), ochraniaczy i jazda z batem. Używanie ostróg jest niedozwolone.

Podczas zdawania egzaminu praktycznego jeźdźcy mogą występować w dowolnym, schludnym, treningowym stroju jeździeckim. Jazda w przepisowym, twardym nakryciu głowy jest obowiązkowa.

Z egzaminu praktycznego (z części odpowiadającej uprawianej dyscyplinie) na Odznakę Brązową zwalniani są zawodnicy posiadający aktualną, dowolną klasę sportową, a także z części skokowej egzaminu osoby mające zdany skokowy egzamin licencyjny. Niniejszy zapis odnosi się tylko do zawodników zarejestrowanych w WZJ/PZJ przed dniem 01.01.2007.

Kandydaci w wieku powyżej 45 lat mogą być zwolnieni ze zdawania części skokowej egzaminu na Brązową Odznakę. Informacja o takim zwolnieniu musi znaleźć się na zbiorczym i indywidualnym protokole egzaminacyjnym. Odznaka zdobyta tym trybem może być podstawą do wydania licencji zawodnika jedynie w dyscyplinie ujeżdżenia.

b. część teoretyczna – tematy:

- zachowanie konia;
- prawidłowe zachowanie się przy koniu i podstawy pielęgnacji;
- podstawy żywienia i technika żywienia;
- podstawy zdrowia konia;
- podstawy eksterieru, maści i odmiany;
- podstawy teorii jazdy konnej;
- dosiad i jego rodzaje;
- rodzaje pomocy;
- podstawowe figury na ujeżdżalni;
- zasady zachowania na ujeżdżalni;
- sprzęt jeździecki i strój do jazdy.

Pytania na egzaminie teoretycznym - po jednym z każdego rozdziału - mogą być zadawane tylko z opublikowanego wcześniej na stronie internetowej PZJ zestawu pytań i odpowiedzi, dostosowanego do poziomu odznaki.

Zdających do ukończenia 11 roku życia obowiązuje znajomość odpowiedzi tylko na pytania 1 – 83.

Oceną za każdą część egzaminu jest „zaliczony” lub „nie zaliczony”. (Zaliczać powinno wykonanie programu z notą 5,0 i minimum połowa prawidłowych odpowiedzi na zadane pytania).

Nie zdany cały egzamin lub jego nie zaliczona część może być zdawana powtórnie w najbliższym następnym terminie w dowolnym ośrodku przeprowadzającym tego typu egzaminu.

Załącznik 2

PRÓBA UJEŹDŻENIA do ODZNAKI BRĄZOWEJ		
Jeździec :		
Nazwa konia:		
czworobok 20x40m	Czas orientacyjny - 4 min.30 sek.	Kielznanie - wędzidłowe

Lp.		Program	uwagi
1	A X	Wjazd stępem pośrednim Zatrzymanie, ukłon, ruszyć stępem pośrednim	
2	C MB	W prawo Kłus roboczy anglezowany	
3	BEB	Koło w prawo o śr. 20m W tym – EB - kłus roboczy ćwiczebny (pół koła o śr. 20m)	
4	Przed B	Zagalopowanie z prawej nogi na wprost	
5	BFAKEH Pomiędzy H i C	Galop z prawej nogi Przejsie do kłusa roboczego anglezowanego	
6	CM MXK	Kłus roboczy anglezowany Zmiana kierunku kłusem roboczym anglizowanym	
7	AXA	Koło w lewo o śr. 20m w półsiadzie	
8	AFB BE Przed E	Kłus roboczy ćwiczebny Pół koła Zagalopowanie z lewej nogi na wprost	
9	EKAFBM Pomiędzy M i C	Galop z lewej nogi Przejsie do kłusa roboczego anglezowanego	
10	CHE	Kłus ćwiczebny	
11	E	Zatrzymanie, 5' nieruchomość, ruszyć stępem pośrednim	
12	EK K	Stępem pośrednim Przejsie do kłusa roboczego	
13	A X	Na linię środkową Zatrzymanie, ukłon	
		Opuścić czworobok stępem na długiej wodzy w A	

Pomyłki	
I – 0,2	
II – 0,4	
III - eliminacja	

Podpis Sędziego

Uwaga: program może być czytany

Załącznik 3

**Karta oceny
egzamin praktyczny na Odznakę Brązową**

Jeździec.....

1. ocena umiejętności ujeżdżeniowych - ocenia się, czy poprzez prawidłowy dosiad jeźdźca i poprawne użycie pomocy, rysunek figur na ujeżdżalni odpowiada przepisanyemu kryteriom

UWAGI:

Ocena :

.....

2. ocena umiejętności w skokach - oceniany jest prawidłowy dosiad skokowy, pokonywanie cavaletti i skoki przez pojedyncze przeszkody, a także sposób przejścia do zatrzymania. Ocenie podlega również zachowanie jeźdźcy pomiędzy przeszkodami (utrzymanie optymalnego tempa i rytmu, prawidłowe najazdy, a także styl skoku.

Wzorowy dosiad skokowy i oddziaływanie jeźdźcy są najważniejszymi kryteriami oceny.

UWAGI:

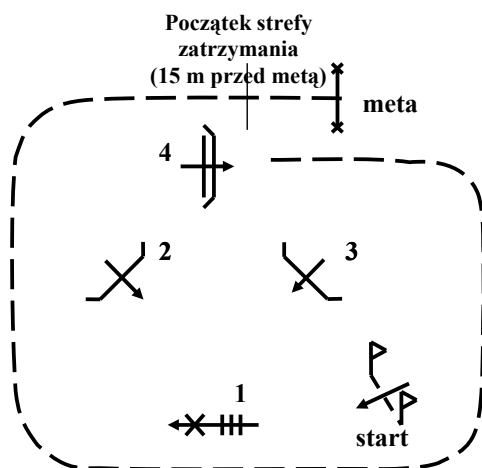
Ocena: .....

Podpisy komisji oceniającej egzamin

Załącznik 4

a Ustawienie przeszkód do egzaminu na odznakę brązową

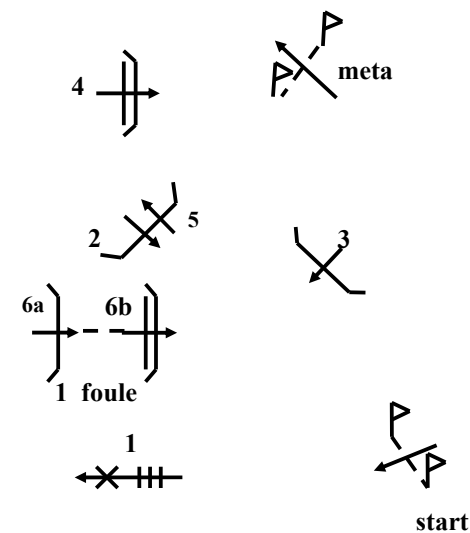
1. koperta 50 cm z 3 dragami – najazd z klusa
2. stacjonarna 70 cm
3. stacjonarna 70 cm
4. okser 70x70cm,
- - - linia galopu w pólśiadzie z zatrzymaniem przed linią mety

Uwaga!
Kuce – wysokość przeszkód zgodna z kategorią kuca – **ale maksymalnie 60 cm**

b. Ustawienie przeszkód do egzaminu na Odznakę Srebrną

1. koperta 60 cm z 3 koziołkami – najazd z klusa
2. stacjonarna 80 cm
3. stacjonarna 80 cm
4. okser 70x80 cm,
5. stacjonarna 80 cm
6. szereg – a. stacjonarna 70 cm
b. okser 75x80 cm,

Uwaga:
Kuce – wysokość przeszkód zgodna z kategorią kuca – **ale maksymalnie 70 cm**

2. Odznaka Srebrna

Odnaka Srebrna odpowiada wymogom europejskiej odznaki EPC. (Equivalent of Euro Pony Club Riding Test)

Przygotowanie do egzaminu może być prowadzone we wszystkich klubach i sekcjach jeździeckich, natomiast egzamin na Odznakę Srebrną może być prowadzony tylko w certyfikowanym ośrodku jeździeckim.

Do egzaminu mogą przystąpić posiadacze Odznaki Brązowej po upływie co najmniej trzech miesięcy od daty jej uzyskania.

Egzamin końcowy jest przeprowadzany przez 2 członków Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej.

Egzamin składa się z trzech części:

- a. część ujeżdżeniowa – wykonanie czworoboku klasy P (program P-4 zmodyfikowany) z notą 5,0 (nie dopuszczalne jest używanie jakichkolwiek wodzy pomocniczych).

Obowiązują ogólne zasady z przepisów dyscypliny ujeżdżenia.

Nie zaliczona część ujeżdżeniowa egzaminu powoduje nie dopuszczenie do zdawania części w skokach.

- b. część skokowa – pokonanie 6 przeszkód o wysokości 80 cm (w tym jedna kombinacja podwójna), ustawionych wg określonego schematu (**Kuce – wysokość przeszkód zgodna z kategorią kuca – ale maksymalnie 70 cm**).

Drugie nieposłuszeństwo konia, upadek jeźdźcy lub konia - eliminują z egzaminu.

Podczas egzaminu wymagana jest jazda na zwykłym kielźnie wędzidłowym pojedynczo- lub podwójnie łamanym, dozwolone jest użycie ochraniaczy, ostróg i jazda z batem.

Podczas zdawania egzaminu praktycznego jeźdźcy mogą występować w dowolnym, schludnym, treningowym stroju jeździeckim. Jazda w przepisowym, twardym nakryciu głowy jest obowiązkowa.

Z egzaminu praktycznego (z części odpowiadającej uprawianej dyscyplinie) na Odznakę Srebrną zwalniani są zawodnicy posiadający aktualną, dowolną klasę sportową, a także z części skokowej egzaminu osoby mające zdany skokowy egzamin licencyjny..

- b. część teoretyczna – tematy:

- rozszerzone wiadomości z pielęgnacji, żywienia i zdrowia koni;
- rozszerzone wiadomości z teorii jazdy konnej;
- chody koni;
- opis stosowanych pomocy podczas wykonywania poszczególnych ćwiczeń ;

- figury na ujeżdżalni;
- podstawy teorii skoków przez przeszkody;
- zasady jazdy w terenie;
- pierwsza pomoc.

Pytania na egzaminie teoretycznym - po jednym z każdego rozdziału - mogą być zadawane tylko z opublikowanego wcześniej na stronie internetowej PZJ zestawu pytań i odpowiedzi, dostosowanego do poziomu odznaki.

Oceną za każdą część egzaminu jest „zaliczony” lub „nie zaliczony”. (Zaliczać powinno wykonanie programu z notą 5,0 i minimum połowa prawidłowych odpowiedzi na zadane pytania).

Nie zaliczony egzamin lub jego część może być powtórnie zdawana nie wcześniej niż po upływie trzech miesięcy, ale nie później niż po upływie jednego roku.

Załącznik 5

**Karta oceny
egzamin praktyczny na Odznakę Srebrną**

Jeździec.....

1. ocena umiejętności ujeżdżeniowych - ocenia się, czy poprzez prawidłowy dosiad jeźdźca i poprawne użycie pomocy, rysunek figur na ujeżdżalni odpowiada przepisanyemu kryteriom

UWAGI:

Ocena :

.....

2. ocena umiejętności w skokach - oceniany jest prawidłowy dosiad skokowy, pokonywanie cavaletti i skoki przez pojedyncze przeszkody, a także sposób przejścia do zatrzymania. Ocenie podlega również zachowanie jeźdźcy pomiędzy przeszkodami, utrzymanie optymalnego tempa i rytmu, prawidłowe wyjeżdżanie zakrętów, wybranie miejsca prawidłowego odskoku, a także styl skoku.

Wzorowy dosiad skokowy i oddziaływanie jeźdźcy są najważniejszymi kryteriami oceny.

UWAGI:

Ocena: .....

Podpisy komisji oceniającej egzamin

Załącznik 6

Klasa - P	Program - P- 4 - zmodyfikowany
Norma czasu - 5'45"	Nazwa - PROGRAM KRAJOWY
Czworobok - 20 x 60 m	Kielzno - wędzidłowe

LP.		PROGRAM
1.	A X C	Wjazd klusem roboczym Zatrzymanie, ukłon, ruszyć klusem roboczym W prawo
2.	MXK K	Wydłużenie kroku w klusie Klussem roboczym
3.	P B	Wołta w lewo o średnicy 10 m W lewo
4.	E S	W prawo Wołta w prawo o średnicy 10 m
5.	C	Zatrzymanie, nieruchomość 5", ruszyć stępem pośrednim
6.	MV V	Stęp swobodny Stępem pośrednim
7.	K A	Klussem roboczym Galopem roboczym z lewej nogi
8.	FM	Wydłużenie galopu
9.	M	Galopem roboczym
10.	C	Koło w lewo o średnicy 15 m
11.	HXK FXH	Wężyk o jednym łuku w kontrgalopie Zmiana kierunku
12.	X Pomiędzy H i C	Przejście do klusa Zagalopowanie z prawej nogi
13.	MF	Wydłużenie galopu
14.	F	Galopem roboczym
15.	A	Koło w prawo o średnicy 15 m
16.	KXH	Wężyk o jednym łuku w kontrgalopie
17.	MXK Przed K	Zmiana kierunku Przejście do klusa
18.	KAF	Kłus roboczy
19.	FXH H	Wydłużenie kroku w klusie Klussem roboczym
	B	Koło w prawo o średnicy 20 m klusem anglezowanym, stopniowe wydłużenie i obniżenie szyi (tzw. żucie z ręki)
20.	Przed B B	Stopniowe nabranie wodzy Klussem roboczym na wprost
21.	A X	Na linię środkową Zatrzymanie, nieruchomość, ukłon Opuścić czworobok stępem na długiej wodzy w A

Wrażenie ogólne:

1.	Poprawność i skuteczność użycia pomocy
2.	Postawa i dosiad jeźdźca

Pomyłki:	
I = - 0,2	
II = - 0,4	
III = eliminacja	

.....
Podpis Sędziego

Uwaga: program może być czytany

3. Odznaka Złota

Przygotowanie do egzaminu może być prowadzone we wszystkich klubach i sekcjach jeździeckich, natomiast egzamin na Odznakę Złotą może być prowadzony tylko w certyfikowanym ośrodku jeździeckim. Komisja Egzaminacyjna składa się z: przewodniczącego - członka Centralnej Komisji Egzaminacyjnej PZJ oraz dwóch członków Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej.

Do egzaminu mogą przystąpić posiadacze Odznaki Srebrnej po upływie co najmniej roku od daty jej uzyskania (daty egzaminu). Minimalny wiek kandydata – 15 lat.

Egzamin składa się z trzech części:

- a. część ujeżdżeniowa – elementy ujeżdżenia z klasy P. (stęp swobodny, stęp pośredni, kłus roboczy, kłus pośredni, galop roboczy, kontrgalop, ustępowanie od łydki z głową do ściany w stępie i w kłusie)

Na czworoboku konie są przygotowywane samodzielnie przez jeźdźca do zademonstrowania wymaganych egzaminem zadań (podobnie jak rozprężanie przed zawodami). W tym czasie – 15 minut - ocenia się, czy poprzez prawidłowy dosiad jeźdźca i poprawne użycie pomocy, praca z koniem jest prowadzona zgodnie z zasadami teorii jazdy. Na zakończenie sprawdzianu, egzaminator może nakazać wykonanie dodatkowo niektórych ćwiczeń z w/w zestawu.

Obowiązują ogólne zasady z przepisów dyscypliny ujeżdżenia.

Nie zaliczona część ujeżdżeniowa egzaminu powoduje niedopuszczenie do zdawania części w skokach.

Z egzaminu praktycznego w części ujeżdżeniowej zwalniani są zawodnicy posiadający uprawnienia sportowe II stopnia w ujeżdżeniu lub wkkw.

- b. część skokowa - pokonanie standardowego toru przeszkód o wysokości 90cm i szerokości 100cm. (Plan toru przeszkód jak dla instruktorów sportu - wg załącznika, wysokość dla kuców obniżona o 10 cm).

Ocenie podlega dosiad i oddziaływanie jeźdźca, wycucie tempa i dystansu, a także sposób pokonywanie przeszkód.

Drugie nieposłuszeństwo konia, upadek jeźdźca lub konia - eliminują z egzaminu.

Podczas egzaminu praktycznego wymagana jest jazda na zwykłym kielźnie wędzidłowym pojedynczo- lub podwójnie łamanym, dozwolona jest użycie ochraniaczy, ostróg i jazda z batem.

Podczas zdawania egzaminu praktycznego jeźdźcy mogą występować w dowolnym, schludnym, treningowym stroju jeździeckim. Jazda w przepisowym nakryciu głowy jest obowiązkowa.

Egzamin w skokach dla zawodników posiadających co najmniej II klasę sportową w ujeżdżeniu pozostaje na poziomie wymagań na Odznakę Srebrną.

Z egzaminu praktycznego w części skokowej zwalniani są zawodnicy posiadający uprawnienia sportowe II stopnia w skokach i wkkw.

- c. część teoretyczna – pytania na egzaminie teoretycznym - po jednym z każdego rozdziału - mogą być zadawane tylko z opublikowanego wcześniej zestawu pytań.

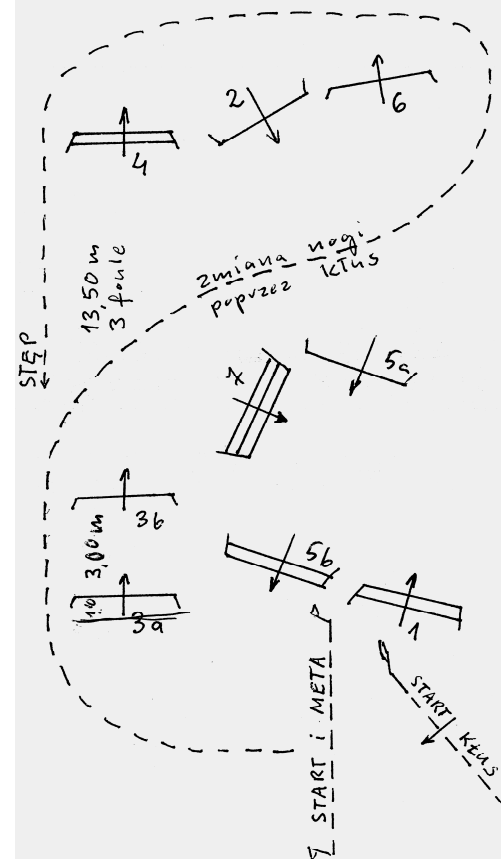
Oceną za każdą część egzaminu jest „zaliczony” lub „nie zaliczony”.

Nie zaliczony egzamin lub jego część może być powtórnie zdawana nie wcześniej niż po upływie sześciu miesięcy, ale nie później niż po upływie jednego roku.

Załącznik 7

Standardowy tor przeszkód na egzamin na Odznakę Złotą

Hala lub czworobok minimum 20 x 40 m
Maksymalna wysokość przeszkód 90 cm
Maksymalna szerokość przeszkód 100 cm

Założenia szczegółowe

Po przeszkodzie nr 2 na określonej linii przejście do kłusa i skok przez przeszkodę nr 3a i 3b (in and out), dalej pozostać w galopie.

Po przekroczeniu linii mety pozostać na nakazanej trasie (na planie linia przerywana) w galopie na prawa rękę, w okolicy przeszkody nr 7 zmienić kierunek ze zmianą nóg w galopie z przejściem do kłusa. Na krótkiej ścianie przejść do kłusa (kłus anglezowany), na środku długiej ściany kłus ćwiczebny. Przejście do stępa i pokazanie ćwiczenia „żucie z ręki”.

Uwaga ! podane odległości pomiędzy przeszkodami powinny być dopasowane do możliwości konia.

**Karta oceny
egzamin praktyczny na Odznakę Złotą**

Jeździec.....

1. ocena umiejętności ujeżdżeniowych - ocenia się, czy poprzez prawidłowy dosiad jeźdźca i poprawne użycie pomocy samodzielna praca z koniem jest prowadzona według reguł określonych w skali szkoleniowej.

UWAGI:

Ocena : .....

2. ocena umiejętności w skokach - oceniany jest prawidłowy pólśiad i dosiad skokowy, pokonywanie cavaletti i skoki przez pojedyncze przeszkody, a także sposób przejścia do zatrzymania. Ocenie podlega również zachowanie jeźdźca pomiędzy przeszkodami (utrzymanie optymalnego tempa, prawidłowe wyjeżdżanie zakrętów, znalezienie miejsca prawidłowego odskoku), a także styl skoku.

Wzorowy dosiad skokowy i oddziaływanie jeźdźca są najważniejszymi kryteriami oceny.

UWAGI:

Ocena: .....

Podpisy komisji egzaminacyjnej

II. Odznaki specjalistyczne

a. Odznaki w powożeniu

Przygotowanie do egzaminu może być prowadzone we wszystkich klubach i sekcjach jeździeckich, natomiast organizatorem egzaminu może być klub zarejestrowany w PZJ/WZJ i mający odpowiednie warunki do jego przeprowadzenia. Członek komisji egzaminacyjnej mający uprawnienia sędziego powożenia odpowiada za zachowanie odpowiednich standardów.

Minimalny wiek egzaminowanego – 12 lat, jednakże do ukończenia 18 roku życia podczas części praktycznej egzaminu na pojeździe musi obowiązkowo znajdować się osoba dorosła.

Egzamin praktyczny dla osób niepełnoletnich musi być przeprowadzany w obecności prawnego opiekuna.

Egzamin końcowy jest przeprowadzany przez 2 członków Komisji Egzaminacyjnej, z których jeden musi być sędzią dyscypliny powożenia o statusie co najmniej sędziego II klasy, a drugim członkiem WKE.

Konie wykorzystywane do egzaminu muszą mieć minimum 4 lata.

Osoby, które posiadają aktualną dowolną klasę sportową w powożeniu nie muszą zdawać egzaminu z części praktycznej”

Pozostałe zasady są identyczne jak przy zdobywaniu Odznak Jeździeckich.

1. Odznaka Brązowa w Powożeniu

Egzamin składa się z dwóch części:

- a. część praktyczna:
  - prawidłowe podejście do konia;
  - prawidłowe odczytanie i interpretacja reakcji konia;
  - prowadzenie w rękę i wiązanie;
  - ocena prawidłowości dopasowania uprzęży;
  - prawidłowe odmierzanie lejców, wsiadanie i zsiadanie z pojazdu;
  - jazda i opanowanie zaprzęgu jednokonnego (lub parokonnego) (konie nie muszą być przygotowane samodzielnie przez egzaminowanego) w stępie i kłusie po liniach prostych i w zakrętach na placu (wg załączonego rysunku) z prawidłowym prowadzeniem lejców i bata.
- b. część teoretyczna:
  - zachowanie konia;
  - prawidłowe zachowanie się przy koniu i podstawy pielęgnacji;
  - podstawy żywienia i technika żywienia;
  - podstawy zdrowia konia;
  - podstawy eksterieru, maści i odmiany;
  - podstawy teorii powożenia;
  - nakładanie i zdejmowanie uprzęży;
  - zaprzęganie i wyprzęganie zaprzęgów jedno i parokonnym;
  - sprzęt do powożenia i strój powożącemu i luzaka;
  - zasady lonżowania konia;
  - zasady zachowania na ujeżdżalni.

Egzamin może być przeprowadzany w czasie zawodów w powożeniu. W tym przypadku część praktyczna jest zaliczana w ramach konkursu klasy otwartej A rozgrywanego na danych zawodach. Zasady oceny są identyczne jak podczas specjalnie organizowanego egzaminu.

2. Odznaka Srebrna w Powożeniu

a. część praktyczna:

- nakładanie, dopasowanie i zdejmowanie uprzęży;
- zaprzęganie i wyprzęganie zaprzęgów jedno i parokonnym;
- praca z koniem na lonży;
- wykonanie czworoboku klasy L do 80 pkt karnych;
- pokonanie parkuru zręcznościowego dla klasy L do 25 pkt karnych.

b. część teoretyczna:

- rozszerzone wiadomości z pielęgnacji, żywienia i zdrowia koni;
- rozszerzone wiadomości z teorii powożenia;
- chody koni;
- opis stosowanych pomocy podczas wykonywania poszczególnych figur na ujeżdżalni;
- podstawy teorii pokonywania przeszkód na parkurze i w krosie;
- zasady jazdy w terenie;
- pierwsza pomoc.

3. Odznaka Złota w Powożeniu

a. część praktyczna:

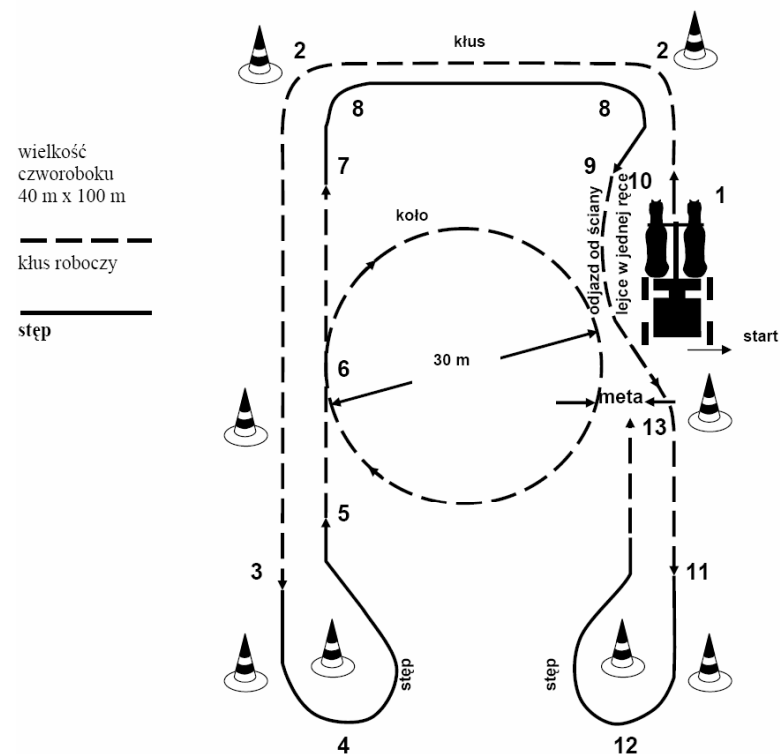
- wykonanie czworoboku klasy N do 70 pkt. karnych. Nie zaliczenie próby ujeżdżenia powoduje nie dopuszczenie do dalszej części egzaminu praktycznego;
- pokonanie parkuru zręcznościowego dla klasy N do 20 pkt. Karnych;
- prawidłowe pokonanie 4 przeszkód maratonowych. Wywrócenie pojazdu w jakiegokolwiek przeszkodzie spowoduje nie zaliczenie tej próby;
- praca z koniem na podwójnej lonży.

b. część teoretyczna:

- zagadnienia obowiązujące na brązową i srebrną odznakę;
- zasady powożenia zaprzęgiem czterokonnym ;
- znajomość rozdziałów 1-5, 8, 11-13 oraz 15-16 podręcznika „Akademia jeździecka – część I”.

Załącznik 9

Próba jazdy na Brązową Odznakę w Powożeniu

wielkość
czworoboku
40 m x 100 m

-----
kłus roboczy

—————
stęp

1. ruszyć kłusem roboczym
2. skręt w lewo
3. przejście do stępa
4. zwrot w lewo
5. przejście do kłusa roboczego
6. koło o średnicy 30 m w prawo
7. przejście do stępa
8. skręt w prawo
9. przejście do kłusa
10. odjazd od ściany, lejce w jednej ręce
11. przejście do stępa
12. zwrot w prawo
13. zatrzymanie

Załącznik 10 Próba jazdy na Brązową Odznakę w Powożeniu
egzamin praktyczny

Powożący.....

Nr ruchu	Zadanie	Do oceny	Uwagi
1.	Ruszyć kłusem roboczym	Dokładność, jazda po prostej	
2.	Skręt w lewo	Dokładność, jazda po prostej, wygięcie, regularność	
3.	Przejście do stępa	Przejście, regularność,	
4.	Zwrot w lewo	Dokładność figury, regularność, wygięcie	
5.	Przejście do kłusa roboczego	Dokładność, jazda po prostej	
6.	Koło o średnicy 30 m w prawo	Dokładność figury, regularność, wygięcie	
7.	Przejście do stępa	Przejście, regularność	
8.	Skręt w prawo	Dokładność figury, regularność, wygięcie	
9.	Przejście do kłusa	Przejście, regularność	
10.	Odjazd od ściany ok. 5 m, lejce w jednej ręce	Dokładność figury, regularność, wygięcie	
11.	Przejście do stępa	Przejście, regularność	
12.	Zwrot w prawo	Dokładność figury, regularność, wygięcie	
13.	Zatrzymanie	Przejście do zatrzymania, stanie na wędzidle	
Skala ocen 1-10 (z dokładnością 0,1)			
Pomyłki: I – 0,2; II – 0,4; III – eliminacja			
	Ostateczna ocena		

Komisja oceniająca egzamin:

Nazwisko i imię.....
podpis.....Nazwisko i imię.....
podpis.....

Data.....

Miejsce egzaminu:.....

Załącznik 12

Karta oceny Egzamin praktyczny na odznakę brązową w powożeniu

Powożący.....

:Do oceny: prawidłowa sylwetka na koźle, prawidłowe trzymanie lejców, poprawność użycia pomocy, dokładność wykonania figur, regularność, prawidłowe wykonanie skrętów i zwrotów, prawidłowe wykonanie przejeżdż, wrażenie ogólne.

Uwagi:

Ocena:

Komisja oceniająca egzamin:

1. Nazwisko i imię..... podpis.....

2. Nazwisko i imię..... podpis.....

Data..... miejsce egzaminu.....

b. Odznaki wołyżerskie

1. Cel:
  - posiadanie odznaki wołyżerskiej jest oficjalnym potwierdzeniem określonych umiejętności praktycznych i teoretycznych w dyscyplinie wołyżerki;
  - posiadanie odznaki jest oficjalnie uznawane i powinno motywować do poszerzania swojej wiedzy o koniu i sportach konnych, także w zakresie pielęgnacji i obchodzenia się z koniem oraz do dalszego rozwoju swoich praktycznych umiejętności wołyżerskich;
2. Rodzaje odznak:
  - 2.1. „Brązowa” odznaka wołyżerska;
  - 2.2. „Srebrna” odznaka wołyżerska;
  - 2.3. „Złota” odznaka wołyżerska.
3. Założenia ogólne dotyczące zdobywania odznak.
  - 3.1. Organizatorem egzaminu może być klub zarejestrowany w PZJ/WZJ i mający odpowiednie warunki do jego przeprowadzenia.
  - 3.2. Organizator egzaminu zgłasza do PZJ chęć organizacji egzaminu na Odznakę Wołyżerską podając:
    - termin i miejsce egzaminu, zaakceptowane przez właściwy WZJ (powinny być ustalone z odpowiednim wyprzedzeniem) – zaleca się publikowanie terminów egzaminów na odznaki jeździeckie w kalendarzach zawodów WZJ.
  - 3.3. Centralna Komisja Egzaminacyjna ustala z przewodniczącym Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej nazwiska egzaminatorów z listy zatwierdzonej przez CKE. Każdy egzamin musi być przeprowadzany przez sędziego wołyżerki (z odpowiednią licencją) i przedstawiciela Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej;
4. PZJ przesyła organizatorowi egzaminu indywidualne protokoły egzaminacyjne. Protokoły wydawane są osobno dla każdego kandydata (oryginał i kopia).
- 5.2. Odznaki – zasady przystępowania do egzaminów:
  - 5.2.1. **„Brązowa” odznaka wołyżerska**
    - a) zgłoszenia do egzaminu na odznakę wołyżerską dokonuje u organizatora sam zainteresowany poprzez swój klub;
    - b) do egzaminu na „brązową” odznakę wołyżerską może przystąpić każdy uprawiający wołyżerkę w klubie, nie musi on być zarejestrowany jako zawodnik w PZJ/WZJ; wszyscy przystępujący do egzaminu muszą dostarczyć zaświadczenie od uprawnionego lekarza o zdolności do uprawiania sportu konnego (wołyżerki), osoby nieletnie także pisemne zezwolenie rodziców (potwierdzone przez Klub) na branie udziału w egzaminie;
  - 5.2.2. **„Srebrna” odznaka wołyżerska**
    - a) zgłoszenia do egzaminu na odznakę wołyżerską dokonuje u organizatora sam zainteresowany poprzez swój klub;
    - b) aby móc dokonać zgłoszenia do egzaminu na „srebrną” odznakę wołyżerską, kandydat ubiegający się musi być w posiadaniu „brązowej” odznaki wołyżerskiej co najmniej 3 miesiące;

5.2.3. „Złota” odznaka wołyżerska

- a) zgłoszenia do egzaminu na odznakę wołyżerską dokonuje u organizatora sam zainteresowany, poprzez swój klub;
- b) aby móc dokonać zgłoszenia do egzaminu na „złotą” odznakę wołyżerską, kandydat ubiegający się musi być w posiadaniu „srebrnej” odznaki wołyżerskiej co najmniej 6 miesięcy;

6. Egzamin – zgłoszenia, zasady organizacji:

- a. Egzamin odbywa się zgodnie z niniejszym Regulaminem Odznak oraz aktualnym krajowym Regulaminem Wołyżerki (dotyczy to również koni); dodatkowo konie powinny zostać dopuszczone do egzaminu przez lekarza weterynarii;
- b. Egzamin składa się z dwóch części, które powinny być zaliczane w tym samym dniu, bądź w ciągu dwóch kolejnych dni.

c.1. Część teoretyczna:

każdy ubiegający się o odznakę wołyżerską („Brazową”, „Srebrną” lub „Złotą”) musi zostać przeegzaminowany (odpowiednio do wymagań poszczególnych odznak – osobna publikacja) w trzech dziedzinach:

- wiadomości z dziedziny wołyżerki (przepisy, teoria ćwiczeń wołyżerskich);
- organizacja sportu konnego;
- hodowla (rasy i typy koni, żywienie koni itd.), pielęgnacja koni (podstawowe wiadomości o chowie i chorobach koni), jak też wiadomości z zakresu budowy konia (podstawowe zagadnienia z anatomii i fizjologii koni), mechaniki jego ruchu (podstawowe chody konia), podstawowej teorii jeździeckiej (w stajni, zasady jazdy na ujeżdżalni, rząd sportowy), ochrony prawnej zwierząt itd. itp.;

c.2. Część praktyczna:

a) wołyżerka

- umiejętność samodzielnego przygotowania konia do wołyżerki;
- ćwiczenia wołyżerskie na koniu:

„Brazowa” odznaka – pokazanie w jednym bloku ćwiczeń obowiązkowych kat. D (wg Regulaminu Krajowego);

- minimalna ocena za każde ćwiczenie obowiązkowe musi wynosić 5,0 punktów; oceniana jest tu prawidłowa technika wykonania poszczególnych ćwiczeń obowiązkowych przez poszczególnych wołyżerów (bez uwzględniania zespołu, konia, lonżującego);
- ocena za część teoretyczną musi wynosić minimum 5,0 punktów;

„Srebrna” odznaka – pokazanie w dwóch blokach ćwiczeń obowiązkowych kat. C (program indywidualny wg Regulaminu Krajowego);

- minimalna średnia ocena za wszystkie ćwiczenia obowiązkowe musi wynosić 5,0 punktów, przy czym ocena za żadne z ćwiczeń nie może być niższa niż 5,0 punktów;
- oceniana jest tu prawidłowa technika wykonania poszczególnych ćwiczeń obowiązkowych przez poszczególnych wołyżerów (bez uwzględniania zespołu, konia, lonżującego);
- ocena za część teoretyczną musi wynosić minimum 5,0 punktów;

„Złota” odznaka - pokazanie w dwóch blokach ćwiczeń obowiązkowych kat B (indywidualny wg Regulaminu Krajowego);

- minimalna średnia ocena wszystkie ćwiczenia obowiązkowe musi wynosić 5,0 punktów, przy czym ocena za żadne z ćwiczeń nie może być mniejsza niż 5,0 punktów;
- oceniana jest tu prawidłowa technika wykonania poszczególnych ćwiczeń obowiązkowych przez poszczególnych wołyżerów (bez uwzględniania zespołu, konia, lonżującego);
- ocena za część teoretyczną musi wynosić minimum 5,0 punktów;

7. Egzamin – wyniki

Wynik egzaminu brzmi „zaliczony” lub „niezaliczony”. Jeżeli ocena za jedno z ćwiczeń obowiązkowych wynosi odpowiednio dla rodzajów odznak poniżej 5,0 punktów, to dopuszcza się możliwość ponownego powtórzenia tego ćwiczenia pod koniec egzaminu, pod warunkiem, że wszystkie pozostałe ćwiczenia uzyskały co najmniej minimalne noty pożądane przy egzaminie na daną odznakę.

8. Egzamin – powtórzenie

Nie zaliczony egzamin na **„Brazową odznakę”** może być zdawana powtórnie w najbliższym następnym terminie egzaminacyjnym.

Nie zaliczony egzamin na **„Srebrną odznakę”** może być zdawany powtórnie po upływie co najmniej trzech miesięcy

Nie zaliczony egzamin na **„Złotą odznakę”** może być zdawany powtórnie po upływie co najmniej sześciu miesięcy

9. W trakcie egzaminu praktycznego Przewodniczący komisji wpisuje do arkusza oceny wołyżera wszystkie uwagi i oceny dotyczące jego pokazu. Arkusz ten otrzymuje zainteresowany po zakończeniu egzaminu.

10. Oryginał protokołu egzaminacyjnego podpisany przez członków Komisji Egzaminacyjnej przekazany zostaje organizatorowi.

11. Kopię protokołu egzaminacyjnego wraz z arkuszem oceny otrzymuje egzaminowany. W przypadku nie zaliczenia całego egzaminu lub którejś jego części, egzaminowany zgłasza się z kopią protokołu na egzamin poprawkowy – przy zachowaniu okresu karencji - organizowany w najbliższym następnym terminie na terenie WZJ. Egzamin poprawkowy należy zdać nie później niż w ciągu 12 miesięcy. Po egzaminie poprawkowym kopia protokołu egzaminacyjnego pozostaje u organizatora tegoż egzaminu. Nie zdanie egzaminu poprawkowego powoduje konieczność rozpoczęcia całej procedury od nowa – zgłoszenie na listę egzaminacyjną, konieczność ponownego wniesienia opłaty 25 PLN itd.

12. Po zakończeniu egzaminu Przewodniczący Komisji wysyła niezwłocznie do PZJ zbiorczy protokół egzaminacyjny z adnotacją przy każdym nazwisku o zaliczeniu lub nie zaliczeniu egzaminu.

13. Organizator egzaminu przesyła do PZJ:

- Zbiorczy protokół egzaminacyjny
- oryginały indywidualnych protokołów egzaminacyjnych wszystkich zdających osób
- kopie indywidualnych protokołów egzaminacyjnych tych osób, które zdawały egzamin poprawkowy;

14. Po otrzymaniu dokumentów PZJ wystawia legitymacje i wraz z Odznakami przesyła je do organizatora egzaminu.
15. Przebieg egzaminu może być kontrolowany przez przedstawiciela Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.
16. Organizator egzaminu powinien zadbać o uroczyste wręczenie legitymacji i odznak.
17. Koszty związane z przeprowadzeniem egzaminu – przejazdy, wyżywienie, noclegi i wy-nagrodzenie egzaminatorów (wg zasad ryczałtów sędziowskich) oraz inne opłaty organizacyjne mogą być pokryte ze środków własnych organizatora lub z opłat pobranych od uczestników egzaminu. Dodatkowa opłata pobierana od zdających na pokrycie kosztów egzaminu nie powinna przekraczać wysokości kwoty wnoszonej przez nich na rzecz PZJ.
18. Wyniki egzaminów organizowanych z naruszeniem powyższych zasad nie będą uznawane.

c. Odznaki w dyscyplinie długodystansowych rajdów konnych

1. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu na Srebrną Specjalistyczną Odznakę Jeździecką w Dyscyplinie Długodystansowych Rajdów Konnych jest posiadanie Brązowej Odznaki Jeździeckiej.
2. Organizatorem egzaminu może być klub zarejestrowany w PZJ/WZJ zapewniające odpowiednie warunki do przeprowadzenia egzaminu. Za zachowanie odpowiednich standardów odpowiada Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej, którym musi być osoba mająca uprawnienia sędziego rajdowego co najmniej II klasy.
3. Pozostałe zasady są identyczne jak przy zdobywaniu klasycznych Odznak Jeździeckich.
4. Egzamin na Srebrną Odznakę jest przeprowadzany przez 3 członków Komisji Egzaminacyjnej, z których jeden musi być sędzią dyscypliny konkurencji rajdów z co najmniej II klasą, drugi lekarzem weterynarii PZJ uprawnionym do obsługi Zawodów Rajdowych, a trzeci członkiem WKE.

Egzamin na Odznakę Złotą przeprowadzany jest pod przewodnictwem Członka Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. W skład Komisji wchodzi dodatkowo sędzią dyscypliny konkurencji rajdów z co najmniej II klasą i lekarz weterynarii PZJ uprawniony do obsługi Zawodów Rajdowych.

1. Srebrna Specjalistyczna Odznaka Jeździecka w Dyscyplinie Długodystansowych Rajdów Konnych

1. Do egzaminu mogą przystąpić posiadacze Odznaki Brązowej po upływie co najmniej trzech miesięcy od daty jej uzyskania (daty egzaminu).
2. Minimalny wiek egzaminowanego – 13 lat
3. Egzamin składa się z części teoretycznej i praktycznej. Część teoretyczna obejmuje sprawdzenie wiedzy egzaminowanego z zakresu pytań na Ogólną Srebrną Odznakę PZJ oraz zestawu pytań specjalistycznych
  - a. Pytania specjalistyczne obejmują:
    - o obowiązkowe przeprowadzenie przez egzaminowanego analizy wszystkich informacji zawartych w Książeczce Startów Konia w aspekcie przygotowań konia do startów oraz faktycznych umiejętności jeźdźcy,
    - o wiadomości z pielęgnacji, żywienia i zdrowia konia rajdowego,
    - o zasady jazdy w terenie,
    - o zasady udzielania pierwszej pomocy,
    - o rozszerzone wiadomości z zakresu znajomości przepisów i regulaminów rajdowych,
    - o zakresu fizjologicznych podstaw treningu konia rajdowego.

Pytania i odpowiedzi do egzaminu teoretycznego publikowane są na stronie internetowej PZJ.

b. Część praktyczną stanowi ukończenie konkursu zgodnego z zasadami klasy P z minimum 30 punktami. Jeżeli egzamin odbywa się równoległe z zawodami, część praktyczna dla zawodników i koni posiadających uprawnienia sportowe może odbywać się w ramach konkursu klasy P rozgrywanego na danych zawodach, wówczas osoby zdające egzamin na odznakę, ale nie posiadające uprawnień sportowych PZJ/WZJ startują na tym dystansie poza konkursem.

2. Złota Specjalistyczna Odznaka Jeździecka w Dyscyplinie Długodystansowych Rajdów Konnych

1. Do egzaminu mogą przystąpić posiadacze Srebrnej Specjalistycznej Odznaki Jeździeckiej w Dyscyplinie Długodystansowych Rajdów Konnych po upływie co najmniej roku od daty jej uzyskania (daty egzaminu).
2. Minimalny wiek egzaminowanego – 15 lat
3. Egzamin składa się z części teoretycznej i praktycznej. Część teoretyczna obejmuje sprawdzenie wiedzy egzaminowanego z zakresu pytań egzaminu na ogólną Złotą Odznakę PZJ oraz zestawu pytań specjalistycznych

a. Pytania specjalistyczne obejmują:

- o obowiązkowe przeprowadzenie przez egzaminowanego analizy wszystkich informacji zawartych w Książeczce Startów Konia w aspekcie przygotowań konia do startów oraz faktycznych umiejętności jeźdźcy,
- o rozszerzone wiadomości z zakresu pielęgnacji, żywienia i zdrowia konia rajdowego,
- o rozszerzone wiadomości z zakresu fizjologicznych podstaw treningu koni
- o rozszerzone wiadomości z zakresu znajomości przepisów i regulaminów rajdowych ogólnych oraz szczegółowej znajomości regulaminów

Pytania do egzaminu teoretycznego publikowane są na stronie internetowej PZJ.

b. Część praktyczną stanowi ukończenie konkursu zgodnego z wymaganiami klasy N. Jeżeli egzamin odbywa się równoległe z zawodami, część praktyczna dla zawodników i koni posiadających licencję może odbywać się w ramach konkursu klasy N rozgrywanego na danych zawodach, wówczas osoby zdające egzamin na odznakę, ale nie posiadające licencji PZJ/WZJ startują na tym dystansie poza konkursem.

d. Odznaki w reiningu

Przygotowanie do egzaminu może być prowadzone we wszystkich klubach i sekcjach jeździeckich, natomiast organizatorem egzaminu może być klub zarejestrowany w PZJ/WZJ i mający odpowiednie warunki do przeprowadzenia egzaminu. Za zachowanie odpowiednich standardów odpowiada Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej, którym musi być osoba mająca uprawnienia sędziego reingowego.

Egzamin jest przeprowadzany przez 2 członków Komisji Egzaminacyjnej, z których jeden musi być sędzią dyscypliny reiningu o statusie co najmniej sędziego II klasy, a drugi członkiem WKE.

Minimalny wiek egzaminowanego – 13 lat.

Konie wykorzystywane do egzaminu muszą mieć minimum 4 lata.

Pozostałe zasady są identyczne jak przy zdobywaniu klasycznych Odznak Jeździeckich.

4. Odznaka Brązowa w Reiningu

Egzamin składa się z dwóch części:

c. część praktyczna:

- prawidłowe podejście do konia;
- prawidłowe odczytanie i interpretacja reakcji konia;
- prowadzenie w rękę i wiązanie;
- jazda w zastępie z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.
- ruszanie ze stój, zatrzymanie i cofanie.
- jazda stępem, przejście do kłusa i galopu. Utrzymanie równowagi oraz zachowanie płynności tych chodów.
- ocena dosiadu jeźdźcy z zachowaniem odpowiedniego balansu ciałem.
- ocena kontroli nad koniem w czasie jazdy

d. część teoretyczna:

- zachowanie konia;
- prawidłowe zachowanie się przy koniu i podstawy pielęgnacji;
- zasady bezpieczeństwa w stajni, poza stajnią, w lonżowniku i na ujeżdżalni;
- podstawy eksterieru, maści i odmiany;
- budowa kopyta i jego pielęgnacja;
- omówienie podstawowych chodów konia;
- podstawy zdrowia konia;
- podstawy żywienia i technika żywienia;
- rasy koni używanych w reiningu;
- budowa oraz zasady dopasowania siodła i ogłowia westernowego;
- pomoce jeździeckie w reiningu – rodzaje i ich właściwe zastosowanie.

5. Odznaka Srebrna w Reiningu

- c. część praktyczna:
- siodłanie konia w kompletnie wyposażone siodło westernowe;
  - wykonywanie poszczególnych elementów:
    - a. zagalopowanie na właściwą nogę,
    - b. przejście z stępu do galopu, następnie z galopu zatrzymanie i zwrot o 180°, rozpoczęcie galopu (roll-back)
    - c. cofanie
    - d. wykonywanie side- passu (chody boczne, odchodzenie od łydki).
- d. część teoretyczna:
- rozszerzone wiadomości z pielęgnacji, żywienia i zdrowia koni;
  - rozszerzone wiadomości z budowy konia
    - a. układ kostny
    - b. narządy wewnętrzne;
  - umiejętności rozpoznawania głównych wad budowy i postawy koni.
  - rozpoznawanie podstawowych urazów i schorzeń u koni
  - opis sprzętu dodatkowego:
    - a. wytok,
    - b. napierśnik,
    - c. tylni popręg (roboczy),
    - d. ochraniacze
    - e. podział wędzideł westernowych
  - historia i pochodzenie konkurencji reining
  - przepisy i zasady oceny w konkurencji reining

6. Odznaka Złota w Reiningu

- e. część praktyczna:
- prawidłowe ustawienie głowy konia w stępie, kłusie i w galopie;
  - zagalopowanie ze stępu na właściwą nogę;
  - lotna zmiana nogi w galopie;
  - jazda po kole, side-passy, zwroty na zadzie (spiny)
- f. część teoretyczna:
- rodzaje wędzideł używanych w stylu western;
  - przepisy i zasady oceny w konkurencji reining
  - rozszerzone wiadomości z pielęgnacji i żywienia koni;
  - rozpoznawanie narowów stajennych :
    - a. łykawość,
    - b. tkanie
  - podstawowe wiadomości weterynaryjne
    - a. zapobieganie chorobom koni,
    - b. rozpoznawanie najczęściej występujących chorób,
    - c. wykonywanie podstawowych zabiegów (opatrunki, okłady, masaże)

- przygotowanie konia do transportu
- pierwsza pomoc w jeździectwie :
  - a. przyczyny wypadków związanych z jazdą konną,
  - b. warianty udzielania pomocy,
  - c. podstawowe zasady pozwalające uniknąć wypadków.